

מסורת הש"ס

- (א) ונכרות לה: פסחים
מזל: (ב) עירובין עמ:
אבלות פט"ו מ"ו,
(ג) מוספתא דהלכות
פט"ו ה"ה עירובין עמ:
(ד) לקמן ח"ו.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה והוציא ר' בור
מצטרף בחדר סבך כשר.
ע"י לקמן ט"ז ע"ז חס'
ד"ה ה"ה ק"ה מלשנך:

מוסף רש"י

בית. שמואל מת בחור
ומילאיו עפר או גזירות
ובטלו מבטל והיו טומאה
לזאה שאין לה אכל
לעמלה וזקוקת ועולה עד
לקיע והמחליל על הגג
טמא וכל טומאה שזקוקת
לה אכל טמא צוקעת
ועולה עד הקיע כדאמר
בנדרות פסוק שיש שמו
(עירובין עמ:). לא ביטלו
בטל ואין הטומאה
צוקעת למעלה מן הגג,
שם לא אכל לפסלה
(שם עמ:). תבן ואין
עתידי לפסלה. מלאו
תבן ויודעין את שאינו נדר
ול מכל מקום לא ביטלו
בפירוש, הרי הוא כעפר
חסם. כעפר שאין את
יודעין את עמיד לפסלו
אי לא דקמיה טעל.
עפר ועתידי לפסלה.
יודעין את פסלו דלא
סמחא הוא, הרי הוא
כסתם שאין את
יודעין את פסלו לא,
דקמיה לא טעל (שם).
בית שנפחת וסיכך על
גביו, גג נפחת כדאמר
רחוק מן הדפנות לכל ד'
וסיכך על הפחת כדאמר
ומנאל תמקת הבית, שאין
פסולה משום תפסה ולא
מן העשן, מפסקת בין
דפנות סבך לשם, אם יש
מן הכוח לסיכוך ד"א
פסולה. דכאנן אמות
לא נאמר למשה מסמי
דופן עקומה, אכל פסחה
כשרה, הלכה למשה מסיני
רוחץ תמקת הבית כדאמר
היא דופן שנפחת למעלה
ואין יסוד פסול לפסול
הסוכה ולא יסוד פסול זה
(לקמן ח"ו).

רבינו חננאל

א"ע: דביטול לא הו
מיטע, בטל דעתו אצל
כל אדם שאין אדם נותן
במקום עפר ואבנים, ברים
ובסחות. תבן וביטול הו
מיטע וכל שכן עפר
וביטול, כגון שהסכים
שלא ליטלו משם לעולם.
תבן ואין עתידי לפסונו
ועפר סתם, מחלוקת ר'
יוסי ורבנן, לר' יוסי בטל
לרבנן לא בטל. דתנן
בית שמיאלו עפר (נ"א):
הבן או צרורות וביטול,
דייקין מינה מדקמיה
וביטול מכלל שאם לא
ביטלו מפורש אלא בסתם
אינן מבוטלים. ודני עליה,
ר' יוסי אומר תבן ואין
כסתם תבן ולא ביטול.
ש"מ תבן ואין עתידי
לפסונו לתנא דידן לא
בטל, לר' יוסי בטל, וכן
עפר סתם לר' יוסי בטל,
לתנא דידן דקמיה צרורות

סוכה פרק ראשון סוכה

ד.

עין משפט
נר מצוה

בר א מ"י פ"ד מהל'
סוכה הל' י' ע"ש
א"ת ס"י מל"ג ס"ד:
בה ב מ"י שם וסמך עשין
ס"ב וט"ז ע"ש שם
ומ"י פכ"ד מהל' טומאת
מת הל' ג:
בו ג מ"י פ"ד מהלכות
סוכה הל' י' וסמך
ע"ש ע"ש ס"פ ע"ב:
בו ד מ"י פ"ה שם הל' ג
ג ע"ש ע"ש ס"פ ע"ב:
ע:
בה ח מ"י פ"ז שם הל' ג
י ע"ש ע"ש ס"פ ע"ב:
ע:
כז ו מ"י שם ע"ש ע"ש
ס"פ י:
ז ז מ"י שם ע"ש ע"ש
ס"פ י:
לא ח מ"י שם הל' טו
ע"ש ע"ש ס"פ י:
ע"ש ע"ש ס"פ י:

רבינו חננאל (המשך)
וביטול, מכלל דסתמא
לא בטל. היתה גבוהה
מכ' אמה והוציא יורדין
לתוך כ' רואים אם צולתן
של הוציא הללו מרובין
מחמתן, כשרה, דחשבינן
אלו והוציאן תוך הן הסכך.
היתה גבוהה עשרה טפחים
והוציא יורדין לתוך עשרה
טפחים, (ל) דחה רבא דברי
אביי ואמר דירה סרוחה
היא ופסולה. היתה גבוהה
משערים [אמה] ובנה
בה איצטבא כנגד דופן
האמצעי על פני כל
הסוכה, ויש בו האיצטבא
זו טפחים שחן הכשר
סוכה קטנה כשרה. בנה
או האיצטבא מן הצד,
אם יש משפת איצטבא
ולכחול ד' אמות פסולה,
פחות מיכן כשרה, מאי
קמ"ל דופן עקומה, תנינא
בית שנפחת וסיכך על
גביו אמר י"ש בין כותל
לסיכוך ד' אמות פסולה.
והדין שאין התם משום
רבוכותיה דופן מעליא
היא, דפחות מכ' אמה
היא, אבל הכא שוה הדופן
גבוה יותר מכ' אמה, ולגבי
זו הסוכה דופן פסולה.
היא אימא לא, קמ"ל.
האיצטבא מן העשרים אמה
ובנה בתוכה באמצעייה
אם יש משפת
האיצטבא, אם יש משפת
האיצטבא ולכחול הסוכה
ד' אמות ריח לכל רוח
פחות מד' אמות
כשרה. ואתא לאשמעינן
דמכשירין דופן עקומה
היתה. וחקק בתוכה
השלימה ל' טפחים, אם
יש משפת חקק ולכחול ג'
טפחים (פסולה).

(א) נחלה דחסר פדני רבני
ו"ל וסבך אבי למימר דאם
חמת מרובה מלאת כשרה
ודחה רבא וכו'.

ואע"ג דבמלתינו במלח דעתו אצל כל אדם. לא דמי לארנקי דפ'
חלון (עירובין דף עט). דאיכא למאן דלמנר דאפילו ארנקי
מבטל איניש: **ב"ר** שמיאלהו תבן או צרורות וביטולו בטל. כך
היא הגירסא בכל הספרים כאן ובפרק חלון (שם דף עט): דמיייתי לה
אמתניתין דמריך שזין שמי חזירות

מלא קש או תבן מערבין שנים ואין
מערבין אחד מלא עפר או מלא
צרורות מערבין אחד ואין מערבין
שנים והיא משנה במסכת אהליות
פט"ו ולא כדז שם תבן אלא עפר
או צרורות ומשום דמיייתי לה הלא
וצעירוצין אחסן טעו להגיה הספרים
תבן במקום עפר ולא גרסינן נמי
במסכת אהליות וביטולו בטל אלא
טומאה צוקעת ועולה וביטולו צוקעת
ויורדת והיא היא דהא דהא תליא
אלא שדך הש"ס לקצר משניות של
סדר טהרות כשמציאם ואין [לומר]
דך דמיייתי [הכא] צרימא היא
דאין לו להציא מן הצרימא כיון
שיכול להציא מן המשנה חוה לשון
המשנה בית שמיאלהו עפר או צרורות
וביטולו וכן כרי של תבואה וגל של
צרורות אפי' כגלו של עכן אפילו
טומאה צד הכלים טומאה צוקעת
ועולה צוקעת ויורדת פ' לפי ששם
מבטלים והא דקאמר תבן ואין
עמיד לפסונו ועפר סתם מחלוקת
רבי יוסי ורבנן א"ע"ג דזמניתין
דאהלות לא איירי רבן מניד בתבן
מכ"ש הוא דידע ליה כיון דנעפר
וצרורות מזכירי רבנן ביטול כ"ש
בתבן וכן פרק חלון (שם עט). קאמר
מאן מנא אהליות רבי יוסי היא ופריך
אי רבי יוסי איפכא שבעינן ליה בין
אחסן בין אצלירות פריך מטעמא
דפרישית א"ע"ג דלא קמני תבן
ממני דאהלות והא דפשיטא לן
הכא דתבן וביטולו הוא מעוטא אפי'
לרבנן דייק לה מדקמיה דזמניתין
דאהלות אפילו כרי של תבואה
דמהני ביטול כ"ש בתבן והא דקאמר
עפר סתם מחלוקת רבי יוסי ורבנן
הו מני למימר דנעפר ואין עמיד
לפסונו נמי פליגי דלרבנן לא בטיל
אלא א"כ בטלו ואין עמיד לפסונו
לאו היינו ביטלו כדמוכא הכא אלא

משום ר' יוסי נקט עפר סתם דאפילו בסתם קצטיל ולא חש להאריך
לומר תבן ועפר שאין עמיד לפסונו ועפר סתם מחלוקת:
והוציא יורדין בתוך כ'. וא"ת כשנלמו מרובה מחמתו אמאי
כשרה הא אי קלשת היו הוציאן ונפלין כדלשכחן
צעירוצין (דף ג). גבי מקלפת סכך בתוך כ' ומקלפת סכך למעלה
דפסלינן הסוכה דכי קלשת לה הו לא חמתה מרובה מלאתה
ועל כרחין פ"י לפי שלא יכול להתקיים הסכך בתוך עשרים
דמחמת קלישותו יצא הרוח ויפזר או יפול דאין לפרש אפילו
היה מתקיים כך הוה ליה חמתו מרובה שזיה לא היו מכשירין
אינן אמוראי דהתם כיון דאין ללמה מרובה אלא על ידי
סכך של מעלה מכ' הוה ליה סכך פסול *מלטרף צדיי סכך
כשר ויש לומר דהכא יש לנו להכשיר יותר שיש רוב הוציאן
וראויין הן להתקיים בקל כך אם היה שם דבר הסומכת:

פחות
ממנו ד' אמות: **פסולה**. דלא כדאמר צאצאצא וזו אלא שמי
לו: **פחות מד' אמות כשרה**. שאך הוא הוכשר על ידי דק"ל (לקמן דף י'): הלכה למשה מסיני דמכשירי סוכה על ידי עקימת
דופן עד ארבע אמות חסר משהו ורואין סכך העליון המחובר לדופן הרחוק כאילו הוא מן הדופן עצמו ועקום עד כנגד שפת
האיצטבא. וכאן מודדין את גובהן משפת האיצטבא ולמעלה ואף על פי שמתחתיו נמשך כלפי חוץ הואיל וראשו אינו כלה
ע"כ זהו גובה חללה והרי נתמעט חללה מתחתיו: **זית שנפחת**. גג וגגין שלהם חלקים הן ושוין ולא משופעים ונפחת
הגג כדאמרו: **וסיכך**. בסכך כשר על פי הפחת ומנאל סכך הכשר מופלג מן הדפנות לכל ד': **פחות מארבע אמות כשרה**.
שדופני הבית נעשין לה דפנות והתקרה פסולה המפסקת ציממיה רואין אותה כאילו היא מן הדופן ונעקם הדופן עד כאן ואין
כאן סכך פסול אלא דופן ומחובר לסכך כשר: **הסס הוא**. דלמנר דופן עקומה משום דדופן דידה חזי לדופן דאילו גבוה
מכשיר ואין צריך לעקמו אלא כדי לקרצו לסכך: **אלה האלה** דלא חזי לדופן. ועקימותו משום דליתחיו למיחיו דופן הוא לא
אמר קא משמע לן: **וחקק זה**. גומא כדאמרו: **כדי להשלימה לעשרה**. כנגד גומא וצאתה גומא הכשר סוכה צאריך ורומח:

ואע"ג דבמלתינו. לכל שצעה בטלה דעתו אצל כל אדם ואין ביטולו
ביטול: **סבן וביטול**. צפוי לשצעה: **סבן ואין עמיד לפסונו**. ולא
יטמך לפסונו כל ימי החג ומיחו לא בטלו ממס צפוי: **או עפר**.
נתן צו סתם ואין ידוע אם עמיד לפסונו אם לאו: **מחלוקת ר' יוסי**
ו'. וכן עפר ואין עמיד לפסונו יש
בו מחלוקת דבטיל לר' יוסי מסתמא
ואפי' לא בטלו צפוי ורבנן לא בטיל.
והא דנקט עפר סתם משום כחו
ד' יוסי דאפי' סתם דלא ידע אי
עמיד לפסונו אי לא אמר דבטיל אצל
תבן ראו להצמח ולהסקה או לטיט
הלך סתמיה לא בטיל אפילו לרבי
יוסי: הכי גרסינן **זית שמיאלהו סבן**
או **צרורות וביטול**. ולענין אהליות
תנן דטומאה שיש לה אכל חלל טפח
אינה צוקעת למעלה מן הגג אצל
טומאה לזאה שאין לה חלל טפח
הימנה לגג כשנגדה עד לרקיע
טמא דצוקעת ועולה וכן הלכה למשה
מסיני. והלכך בית שיש צו מת או
כית מן המת ומילאיו תבן או
צרורות וביטולו היין לזאה וצוקעת
אצל לא ביטלו הו כהן דפניה ויש
לה חלל: **סבן ואין עמיד לפסונו הרי**

הוא כסתם עפר וביטול. ופליגי בין
אחסן בין אצלירות דלרורות היינו
עפר וקאמר מ"ק דלרין ביטול ואל'
ר' יוסי תבן אם ידוע שאינו עמיד
לפסונו הרי הוא בטל מלאיו וצרורות
אפי' סתמא דלא ידע אי עמיד
לפסונו אי לא סתמא בטל אלא א"כ
ידוע דעמיד לפסונו דהיא הו כסתם
תבן ולא בטיל. אלמא דתבן וביטולו
עפר וביטולו כולו מודו דבטיל תבן
סתם ועפר ועמיד לפסונו דכולי עלמא
לא בטיל תבן ואין עמיד לפסונו ועפר
כיוצא בו או אפי' עפר סתם מחלוקת
דלרבי יוסי ורבנן: **ואפי' של סכך**
לרשיהן התלוין: אם ללשם. של
אותם הוציא מרובה מחמתם אי הו
דמינין עשרים מהן ולמטה: **סבן**
אבי למימר. דכי היכי דבגובה
לא ממעטי להכשיר היכא שחמתן
מרובה מלללן כדמוכא נמי לא
ממעטי לפסול ואם חמתן מרובה
מלללן כשרה: **דופן האמצעי**

דסתם סוכה צת שלשה דפנות כי מתניתין והרציעה היא כולה
פתח: **על פני כולה**. שמגיעין צ' ראשי האיצטבא לצ' דפנות
האדדין ואיצטבא הוא צינן אצנים וטיט אם יש זה באיצטבא
שיעור הכשר סוכה קטנה שצעה טפחים ומשהו דהיינו ראשו
ורובו ושלחנו: **כשרה**. כל הסוכה שיש לה ג' דפנות והיא הכשר
סוכה אפי' מן האיצטבא והלאה דמינין חללה מראש האיצטבא
ומעלה ומנאל דופן אמצעי כולו כשר ודפנות האדדיים צרצב
האיצטבא והכשרו זה הרי כאן סוכה קטנה כשרה האדדיים לקמן
(דף יט). פסל היוצא מן הסוכה נידון כסוכה ומפרשין ליה אם יש
הכשר סוכה צידה ועוד יש כסוכה משם והלאה פסל היינו סכך
העשוי בפסולת גורן ויקב שזהו דרכן ליעשות ויוצא מהכשר סוכה
שאין לו הכשר דפנות נידון כסוכה הלכך כל הסוכה כמות שהיא
גדולה כשרה: **מן האד**. כגון אם צנה האיצטבא על פני אחד
מדופני האדדיים: **אם יש משפת איצטבא ולכחול**. השני שהרחיקו
ממנו ד' אמות: **פסולה**. דלא כדאמר צאצאצא וזו אלא שמי
לו: **פחות מד' אמות כשרה**. שאך הוא הוכשר על ידי דק"ל (לקמן דף י'): הלכה למשה מסיני דמכשירי סוכה על ידי עקימת
דופן עד ארבע אמות חסר משהו ורואין סכך העליון המחובר לדופן הרחוק כאילו הוא מן הדופן עצמו ועקום עד כנגד שפת
האיצטבא. וכאן מודדין את גובהן משפת האיצטבא ולמעלה ואף על פי שמתחתיו נמשך כלפי חוץ הואיל וראשו אינו כלה
ע"כ זהו גובה חללה והרי נתמעט חללה מתחתיו: **זית שנפחת**. גג וגגין שלהם חלקים הן ושוין ולא משופעים ונפחת
הגג כדאמרו: **וסיכך**. בסכך כשר על פי הפחת ומנאל סכך הכשר מופלג מן הדפנות לכל ד': **פחות מארבע אמות כשרה**.
שדופני הבית נעשין לה דפנות והתקרה פסולה המפסקת ציממיה רואין אותה כאילו היא מן הדופן ונעקם הדופן עד כאן ואין
כאן סכך פסול אלא דופן ומחובר לסכך כשר: **הסס הוא**. דלמנר דופן עקומה משום דדופן דידה חזי לדופן דאילו גבוה
מכשיר ואין צריך לעקמו אלא כדי לקרצו לסכך: **אלה האלה** דלא חזי לדופן. ועקימותו משום דליתחיו למיחיו דופן הוא לא
אמר קא משמע לן: **וחקק זה**. גומא כדאמרו: **כדי להשלימה לעשרה**. כנגד גומא וצאתה גומא הכשר סוכה צאריך ורומח: